

Motion till riksdagen 2008/09:Kr5

av **Leif Pagrotsky m.fl. (s)**
med anledning av prop. 2008/09:153

Språk för alla – förslag till språklag

Förslag till riksdagsbeslut

1. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om stöd till barn med annat modersmål än svenska.
2. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om läsfrämjande insatser.
3. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om främjande av dialekter.
4. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om svenska språkets ställning och utveckling med avseende på svenskar som bor i utlandet och utlänningar som har ett intresse för att lära sig svenska språket.
5. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om svenska språket i regeringens e-postadresser.

Motivering

I propositionen Språk för alla, föreslås att en språklag införs. Detta är en fortsättning på det arbete som den socialdemokratiska regeringen startade under förra mandatperioden. Den socialdemokratiska regeringen överlämnade till riksdagen i september 2005 en proposition: Bästa språket – en samlad svensk språkpolitik (prop. 2005/06:2). Riksdagen beslutade den 7 december 2005 att bifalla regeringens förslag till en samlad svensk språkpolitik. I propositionen Språk för alla, föreslår regeringen att de i stort sett redan fastställda språkpolitiska målen nu fastställs i en språklag. Vi socialdemokrater ställer oss bakom den föreslagna språklagen. Största fokus i språklagen kommer givetvis att ligga på det svenska språket. Vi vill dock understryka vikten av att stödja minoritetsspråken så att de hålls levande och att den kultur som är knuten till språken förs vidare. Vi vill även understryka vad som anförs i propositionen om att den som är döv, hörselskadad eller som av andra skäl har behov av

Fel! Okänt namn på

teckenspråk ges möjlighet att lära sig, utveckla och använda det svenska teckenspråket.

Språkutvecklingen i förskolan

Det är en viktig uppgift för förskolan att alla barn får möjlighet att ta till vara sina resurser på bästa sätt. Forskning visar att barn med utländsk bakgrund, som har goda kunskaper i sitt modersmål samt god kännedom om sin bakgrund och som vistas i flerspråkiga miljöer, har bättre möjligheter att lära sig svenska och inhämta och utveckla färdigheter även inom andra områden. Stöd för barn med annat modersmål än svenska är därför mycket viktigt i förskolan, särskilt för de yngsta barnen som är i färd med att utveckla språk och identitet. De erfarenheter av språkförskolor som var en del av storstadssatsningen bör tas till vara.

Läsfrämjande insatser

Vi socialdemokrater ser det som oerhört viktigt att många människor i samhället läser böcker, eller på annat sätt kommer i kontakt med skön- och facklitteratur. I en vital och levande demokrati är det viktigt att genom stimulanser öka bokläsandet. I samhällen där många människor regelbundet läser litteratur och dagstidningar finns bättre förutsättningar för en bred och folklig samhällsdebatt. Det är oroande att antalet män som aldrig läser böcker ökat sedan början av 1980-talet. Män i alla åldersgrupper har minskat sitt bokläsande, men nedgången har varit speciellt kraftig bland de yngre männen. Därför är det viktigt att man gör insatser för att öka de läsfrämjande insatserna. På många arbetsplatser har ett levande arbetsplatsbibliotek bidragit till att öka läsandet och ökat antalet som nyttjar kommunernas folkbibliotek. Inte minst har utbudet av barnböcker i arbetsplatsbiblioteken stimulerat icke-läsande vuxna att börja läsa för sina barn i hemmet. Under den senaste tioårsperioden har dock antalet arbetsplatsbibliotek minskat i antal. Vi bedömer att tillgången till litteratur och läsning via arbetsplatsen är en viktig väg att gå för att nå ovana läsare. Ett framgångsrikt läsfrämjande projekt är Läs för mig, pappa!

Dialekterna bör främjas

Dialekterna representerar en talspråkstradition som är av stort språkligt intresse och en viktig bärare av vårt gemensamma kulturarv. Dialekterna tydliggör och speglar skilda bygders speciella kultur, historia och traditioner. I samband med de stora samhällsförändringar som har ägt rum under 1900-talet har dialekterna på många håll utjämnats och närmat sig riksspråket. I t.ex. starkt dialektala områden, där tvåspråkighet rått sedan århundraden, är det nu allt färre barn som får dialekten överförd till sig av föräldrarna. En positiv

inställning är avgörande för dialekternas fortlevnad. Saknas denna inställning är risken stor att avvikelser från den standardspråkliga normen kommer att betraktas som dåligt språk. Undervisningen i skolan och attitydförändrande insatser riktade mot allmänheten är därför viktiga. Vi vill dessutom understryka behovet av dokumentation för att bevara detta kulturarv.

Svenskundervisning i utlandet

Det finns många svenskar runt om i världen anställda i svenska företag, i utländska företag, invandrare som återvänt till sina hemländer etc. Det ligger i vårt intresse att dessa familjer behåller anknytningen till Sverige. Ju fler människor som talar svenska och ju fler som känner till vårt land, desto bättre är det för Sverige. Det är därmed angeläget att barn som växer upp i sådana miljöer kan lära sig en god svenska och genom hela livet hålla en bra kontakt med Sverige.

För mer än ett år sedan gick remisstiden ut för den utredning som tillsattes av den socialdemokratiska regeringen; en utredning som hade som uppdrag att se över svenskundervisningen i utlandet. För närvarande bedrivs svenskundervisning på ca 200 universitet i 40 länder. Den borgerliga regeringen har dock inte samlat sig till något beslut i frågan om framtid och struktur för den akademiska undervisningen i svenska. Här finns dock ett fullgott underlag.

Vad beträffar undervisningen för barn stöder regeringen redan Föreningen för Sverigekontakt för att de i sin tur ska stötta svenskundervisning i en rad länder. Här har dock varken någon översyn skett eller behovsanalys gjorts. Inte heller har någon strategi för framtida utveckling utarbetats, eller några prioriteringar gjorts.

Dessutom finns det många svenska medborgare som är boende i andra länder som håller på att tappa kontakten med Sverige och vars barn saknar möjligheter att bibehålla och utveckla sitt svenska språk. Exempel på sådana länder är Uruguay, Argentina och Chile.

Det finns många människor i världen som intresserar sig för Sverige och som vill lära sig vårt språk. Ju fler som studerar svenska och det svenska samhället, desto bättre är det för vårt land och Sverige bilden. Det behöver skapas en plan för hur vi kan möta ett ökande intresse för att studera såväl vårt svenska språk som vårt land och vårt samhälle.

Regeringen bör skyndsamt överväga en översyn av hur svenskundervisningen i utlandet inom alla nivåer bedrivs; inom grundskola, gymnasium, högskola, samt behovet av dylik undervisning.

Svenska språkets ställning i Regeringskansliet

Det är viktigt att regeringen och i synnerhet Kulturdepartementet som högst ansvarig vårdare av det svenska språket föregår med gott exempel när det gäller att använda svenska språket. Det gäller i allra högsta grad kommunikationerna på Internet mellan Regeringskansliet och allmänheten. Den debatt

Fel! Okänt namn på

som följde på propositionen Bästa språket – en samlad svensk språkpolitik (prop. 2005/06:2) tog bl.a. upp frågan om ovanan att vissa svenska myndigheter har webbadresser enbart på engelska. Den dåvarande regeringen inledde ett arbete för att ändra till ett svenskt språkbruk i regeringens eget kansli. Än i dag använder regeringskansliet engelska i sina e-postadresser, vi anser att man bör ändra på denna ordning och använda svenska språket i sina e-postadresser och det bör ske utan dröjsmål.

Stockholm den 20 mars 2009

Leif Pagrotsky (s)

Lars Wegedal (s)

Anne Ludvigsson (s)

Göran Persson i Simrishamn (s)

Leif Pettersson (s)

Nikos Papadopoulos (s)

Gunilla Carlsson i Hisings Backa (s)

Anneli Särnblad (s)